

ІНФОРМАЦІЯ

про медико-біологічне нововведення,
яке рекомендоване для впровадження

КПКВ, ШИФР, № ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ, НАЗВА НДР ТА ТЕРМІН ВИКОНАННЯ: 6561040 (прикладні наукові та науково-технічні розробки), А.10.05, 0110U001210. “Підвищити інформативність клініко-функціональних критеріїв діагностики тяжкого перебігу бронхіальної астми та хронічного обструктивного захворювання легень”. 2010.01 – 2012.12.

НАЗВА НОВОВВЕДЕННЯ: Спосіб діагностики гіперінфляції легень у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень.

АНОТАЦІЯ.

Хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ) значно погіршує якість життя хворих за рахунок задишки та зниження переносимості фізичного навантаження, що виникають внаслідок надлишкової повітряності (гіперінфляції) легень.

Сучасним методом діагностики гіперінфляції легень є бодіплетизмографія, недоліками якої є висока вартість, складність та великі габарити устаткування, незручності для хворих з гіпсовими пов'язками або в інвалідному візку. Відносними протипоказаннями до проведення бодіплетизмографії є ментальні розлади, м'язова дискоординація, клаустрофобія, постійна киснева терапія, яку неможна призупинити, кровохаркання, пневмоторакс, аневризми аорти та судин головного мозку. Бодіплетизмографія – складна методика, що вимагає калібрування декількох параметрів, результати якої залежать від температурної стабільності та стабільності тиску в приміщенні, від розуміння інструкцій, зусиль, мотивації та співпраці пацієнта з дослідником, має особливі вимоги до відтворюваності маневрів.

Суть нововведення, яке пропонується до впровадження, полягає у тому, що визначають концентрацію вуглекислого газу в повітрі, що видихує пацієнт, та розраховують співвідношення об'єму вентиляції «мертвого» простору до маси тіла пацієнта і при рівні концентрації вуглекислого газу в повітрі ($FECO_2$), що видихує пацієнт, менше 3 %, та співвідношенні об'єму вентиляції «мертвого» простору до маси тіла пацієнта (Vd/w) – більше 2,5 мл/кг діагностують гіперінфляцію легень.

Спосіб діагностики гіперінфляції легень у хворих на ХОЗЛ має наступні переваги:

1) за рахунок визначення концентрації вуглекислого газу в повітрі, що видихує пацієнт ($FECO_2$), та розрахунку співвідношення об'єму вентиляції «мертвого» простору до маси тіла пацієнта ($dead\ volume/weight = Vd/w$) досягається підвищення точності діагностики гіперінфляції легень;

2) правильність виконання капнометрії на 14 % вища, ніж бодіплетизмографії і становить $(100,0 \pm 3,8)$ % серед хворих на ХОЗЛ та $(100,0 \pm 10,5)$ % серед здорових осіб, що статистично достовірно ($p < 0,05$) перевищує цей показник для бодіплетизмографії – $(86,0 \pm 3,5)$ % серед хворих на ХОЗЛ та $(85,7 \pm 5,9)$ % для здорових осіб;

3) ризик наявності ознак гіперінфляції легень у обстежених здорових осіб за даним способом (0,0625) майже не відрізняється від бодіплетизмографії (0,0596), але діапазон довірчого інтервалу цього показника при капнометрії (0,2982) на 39,5 % менший, ніж для бодіплетизмографії (0,4931), тобто результати капнометрії є більш стабільними;

4) спосіб є простим, фізіологічним, не залежить від фізичних можливостей хворого, розуміння інструкцій, зусиль, мотивації та співпраці пацієнта з дослідником, добре переноситься хворими та дозволяє визначати гіперінфляцію легень без проведення тривалих, методично складних і коштовних досліджень;

5) капнометр є складовим модулем багатьох сучасних спірометричних, ергометричних, полісомнографічних систем та систем моніторингу в палатах інтенсивної терапії. Застосування інфрачервоного датчику не потребує додаткових витратних матеріалів, результати вимірювання відображуються на моніторі приладу в режимі реального часу.

Апробація запропонованого способу проведена у відділенні диференційної діагностики туберкульозу та НЗЛ ДУ "Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського Національної академії медичних наук України".

На "Спосіб діагностики гіперінфляції легень у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень" одержаний деклараційний патент України № 72807 від 27.08.2012 р. на корисну модель.

ПОКАЗАННЯ ДО ЗАСТОСУВАННЯ: хворі на хронічне обструктивне захворювання легень.

ПЕРЕЛІК НЕОБХІДНОГО ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОВВЕДЕННЯ: спірометричні, ергометричні, полісомнографічні системи та системи моніторингу в палатах інтенсивної терапії, до складу яких входить модуль капнометрії.

ПОСЛУГИ РОЗРОБНИКІВ ДЛЯ ОВОЛОДІННЯ НОВОВВЕДЕННЯМ:

Фещенко, Ю. І. Спосіб діагностики гіперінфляції легень у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень [Текст] : інформаційний лист / Ю. І. Фещенко [та ін.] ; ДУ "Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського НАМН України". – Київ. : НІФП, 2012. – 4 с. ; зроблена доповідь на науковій конференції.

УСТАНОВА РОЗРОБНИК, АДРЕСА І РЕКВІЗИТИ: ДУ "Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського Національної академії медичних наук України", 03680, м. Київ, вул. М. Амосова, 10, тел. 275-04-02, факс (044) 275-21-18.

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я ТА ПО-БАТЬКОВІ АВТОРІВ-РОЗРОБНИКІВ: Фещенко Ю. І., Яшина Л. О., Ігнат'єва В. І., Іщук С. Г.

КОНТАКТНИЙ ТЕЛЕФОН: (044) 275-27-33.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ВПРОВАДЖЕННЯ: Ігнат'єва Вікторія Ігорівна.

ВИСНОВОК ВЧЕНОЇ РАДИ ІНСТИТУТУ.

Нововведення, що стосується способу діагностики гіперінфляції легень у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень, є актуальним і має практичне значення.

Новизна розробки полягає у тому, визначають концентрацію вуглекислого газу в повітрі, що видихує пацієнт, та розраховують співвідношення об'єму вентиляції «мертвого» простору до маси тіла пацієнта, і при рівні концентрації вуглекислого газу в повітрі (F_{ECO_2}), що видихує пацієнт, менше 3 %, та співвідношенні об'єму вентиляції «мертвого» простору до маси тіла пацієнта (V_d/w) – більше 2,5 мл/кг діагностують гіперінфляцію легень.

Застосування способу дозволяє підвищити точність діагностики на 14 % за рахунок визначення концентрації вуглекислого газу в повітрі, що видихує пацієнт (F_{ECO_2}), та розрахунку співвідношення об'єму вентиляції «мертвого» простору до маси тіла пацієнта ($dead\ volume/weight = V_d/w$).

Запропонований спосіб є якісно новим підходом до діагностики гіперінфляції легень у хворих на ХОЗЛ, оскільки дозволяє в подальшому розробити нові методи лікування на підставі оцінки функціональних даних порушення вентиляційної функції легень, а отже підвищити ефективність лікування цього контингенту хворих.

Нововведення може бути впроваджено шляхом знайомства з ним на курсах інформації і стажування, публікацій у наукових виданнях, доповідей на з'їздах, конференціях.

Спосіб рекомендований до впровадження у лікувально-профілактичних закладах терапевтичного та пульмонологічного профілю.

ДАНА РОЗРОБКА ГРИФУ СЕКРЕТНОСТІ НЕМАЄ.

Учений секретар

ДУ "Національний інститут фтизіатрії і пульмонології
ім. Ф. Г. Яновського Національної академії
медичних наук України",

д-р мед. наук

В. О. Юхимець

Керівники теми:

Директор ДУ "Національний інститут фтизіатрії
і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського

Національної академії медичних наук України",

завідувач відділенням пульмонології,

академік НАМН України,

д-р мед. наук, професор

Ю. І. Фещенко

Завідувачка відділенням діагностики, терапії

і клінічної фармакології захворювань легень

д-р мед. наук, професор

Л. О. Яшина

2012.12.26